

POSTANOWIENIE

13 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Monika Koba (przewodniczący)

SSN Grzegorz Misiurek (sprawozdawca)

SSN Marta Romańska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 13 kwietnia 2023 r. w Warszawie,
zażalenia G.M.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze

z 10 listopada 2022 r., II WSC 12/22 (II Ca 242/22),

w sprawie z powództwa M.J.

przeciwko G.M.

o zapłatę,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze wyrokiem z 12 lipca 2022 r. w sprawie z powództwa M.J. przeciwko G.M. o zapłatę, oddalił apelację pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Bolesławcu z 25 lutego 2022 r.

Od powyższego wyroku pozwany wniósł skargę kasacyjną, w której zgłosił wniosek o zwolnienie go od wymaganej opłaty sądowej. Postanowieniem z 24 października 2022 r. Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze zwolnił pozwanego od opłaty od skargi kasacyjnej w ½ części. Postanowienie doręczono pełnomocnikowi pozwanego w dniu 25 października 2022 r. (EPOK – k. 237).

Postanowieniem z 10 listopada 2022 r. Sąd Okręgowy w Jeleniej – Górze odrzucił skargę kasacyjną pozwanego wobec nieuiszczenia opłaty od skargi kasacyjnej.

W zażaleniu na to postanowienie pozwany zarzucił naruszenie art. 112 ust. 2 i 3 u.k.s.c. polegające na przyjęciu bezskutecznego upływu terminu do opłacenia skargi kasacyjnej, w następstwie niewłaściwej oceny orzeczenia o zwolnieniu od kosztów, co w konsekwencji doprowadziło do odrzuceniem skargi z naruszeniem art. 398⁶ § 2 k.p.c. Powołując się na ten zarzut, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 112 ust. 2 u.k.s.c., jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych zgłoszony przed upływem terminu do opłacenia pisma został prawomocnie oddalony, przewodniczący wzywa stronę do opłacenia złożonego pisma na podstawie art. 130 k.p.c. Przepisu tego nie stosuje się jednak, jeżeli pismo podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej, obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia, zostało wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego. W takim przypadku, stosownie do art. 112 ust. 3 u.k.s.c., jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych złożony przed upływem terminu do opłacenia pisma został oddalony w całości lub w części, tygodniowy termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia, albo - gdy zostało ono wydane na posiedzeniu jawnym - od dnia jego ogłoszenia.

W konkretnym stanie faktycznym problematyczna pozostawała kwestia, czy i bieg termin do uzupełnienia braku fiskalnego skargi, obejmującego opłatę sądową od skargi kasacyjnej w zakresie nieobjętym zwolnieniem pozwanego od kosztów sądowych, rozpoczął swój bieg.

Na tak postawione pytanie należy udzielić odpowiedzi przeczącej, gdyż w postanowieniu z 24 października 2022 r. nie zamieszczono rozstrzygnięcia o oddaleniu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych w pozostałej części. Jakkolwiek intencja sądu, aby pozwany poniósł koszty sądowe jedynie w kwocie 1.650 zł wydaje się być czytelna, zwłaszcza dla zawodowych pełnomocników

procesowych, to nie mogła ona zastąpić nieistniejącego orzeczenia. Zdarzeniem aktualizującym obowiązek fiskalny jest prawomocne postanowienie odmawiające zwolnienia od kosztów sądowych w całości lub w części. Czynność przewodniczącego, polegająca na wezwaniu do uiszczenia opłaty, mimo nierozpoznania w całości wniosku pozwanego, była bezprzedmiotowa i bezskuteczna. W konsekwencji postanowienie o odrzuceniu nieopłaconej skargi kasacyjnej pozwanego - jako przedwczesne - nie może się ostać (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2020 r., V CZ 13/20, nie publ.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

as